ECLI:LV:RPPT:2020:1125.1A68046220.2.S
Lieta Nr. 1A68046220
Arhīva Nr. 1A-0462-20/14

SPRIEDUMS

Latvijas Republikas vārdā
Rīgā 2020. gada 25. novembrī

Rīgas pilsētas Pārdaugavas tiesa,
tiesnesis Viktors Makucevičs,
rakstveida procesā izskatīja /pers. A/ sūdzību par Ādažu novada domes Administratīvās komisijas 2020. gada 27. jūlija lēmumu Nr. B68-16/25.

Aprakstošā daļa

[1] 2020. gada 20. jūnijā Valsts policijas Rīgas reģiona pārvaldes Saulkrastu iecirkņa Kārtības policijas nodaļas inspektors sastādīja administratīvā pārkāpuma protokolu Nr. PC323601 (turpmāk arī – Protokols), kurā norādīts, ka 2020. gada 15. februārī ap plkst. 12.00-18.00 /adrese/ /pers. A/, p. k. /personas kods/, satvēra savu meitu /pers. B/, p. k. /personas kods/, aiz kreisās rokas to cieši turējusi un ar varu vilkusi lejā pa kāpnēm, kā rezultātā meita mēģinājusi izrauties un sastiepusi roku. Kā arī /pers. A/ sarunas laikā ar bērna tēvu /pers. C/, p. k. /personas kods/, uzvedusies agresīvi. Situsi ar kulakiem, plēsusi aiz drēbēm. Meita notikuma brīdī atradusies līdzās un redzējusi notikušo. Ar savām darbībām /pers. A/ veikusi fizisku un emocionālu vardarbību pret meitu /pers. B/.

[1.1] Tādējādi /pers. A/ pārkāpa Bērnu tiesību aizsardzības likuma 9. panta otro daļu un izdarīja Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa (turpmāk arī – Latvijas APK) 172.^{2} pantā paredzēto administratīvo pārkāpumu.

[1.2] Protokolā /pers. A/ norādīja, ka protokolam nepiekrīt.

[2] Ar Ādažu novada domes Administratīvās komisijas (turpmāk arī – Iestāde) 2020. gada 27. jūlija lēmumu Nr. B68-16/25 (turpmāk arī – Iestādes lēmums) /pers. A/ saukta pie administratīvās atbildības pēc Latvijas APK 172.^{2} panta, izsakot brīdinājumu.

[2.1] Iestādes lēmumā norādīts, ka lietā pievienots Protokols.

[2.2] Iestādes lēmumā atreferēti apstākļi, kas norādīti šādos lietas materiālos: 2020. gada 15. februāra /pers. C/ iesniegumā policijā, 2020. gada 10. maija iesniegumā, 2020. gada 8. maija tiesu eksperta izziņā, videoierakstā, 2020. gada 16. jūnija policijas darbinieka ziņojumā, 2020. gada 20. jūnija /pers. A/ paskaidrojumā.

[2.3] Iestādē lietas izskatīšanas laikā /pers. A/ vainu neatzina, lūdza Iestādi iepazīties ar pievienoto Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas spriedumu. Tēvs vienmēr izdomā faktus, pirms tikšanās ar māti, bērnu noskaņo negatīvi. Attiecībā uz videoierakstu paskaidroja, ka meitu nerāva, bet pieķērās pie meitas rokas, lai nenokristu pa kāpnēm, kad tēvs grūdis viņu. Saprot, ka vecāku konflikts meitai izraisīja satraukumu un pārdzīvojumu. Norāda, ka pārdzīvo, ka meita tā izturas, nespēj noturēt emocijas, dažreiz ir impulsīva, tāpēc, ka tie liegta normāla saskarsme.

[2.4] Citējot Apvienoto Nāciju Organizācijas 1959. gada Bērnu tiesību deklarācijas 2. principu un Apvienoto Nāciju Organizācijas 1989. gada 20. novembra Konvencijas par bērna tiesībām 19. panta 1. punktu, un atsaucoties uz Pasaules Veselības organizācijas vardarbību pret bērniem definīciju, Latvijas Republikas Satversmes 95., 96 un 110. pantu, Bērnu tiesību konvencijas 16. pantu, norādīts, ka Bērnu tiesību aizsardzības likuma uzdevums ir noteikt bērna tiesības, brīvības un to aizsardzību, ņemot vērā, ka bērnam ir nepieciešama īpaša aizsardzība, kā arī likums noteic pamatnosacījumus, kuri jāievēro attiecībā pret bērniem. Vardarbība pret bērnu definēta sadaļā „Likumā lietotie termini".

Citējot terminus „vardarbība", „emocionālā vardarbība" un „fiziska vardarbība", norādīts, ka emocionāla vardarbība pret bērnu ir tāda rīcība, kas liek bērnam izjust emocionālu spriedzi, apdraudot atbilstošu attīstību, ir visgrūtāk definējama un izmērāma. Visbiežāk pret bērnu vienlaikus tiek izmantoti vairāki emocionālās vardarbības veidi un katrs no tiem var radīt nozīmīgas ilgtermiņa sekas. Ja bērns cieš no fiziskas vardarbības, tad vienlaikus piedzīvo emocionālo vardarbību. Pastāv vairāki emocionālās vardarbības veidi

[2.5] Atsaucoties uz Eiropas Cilvēka tiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas 6. pantu un Latvijas Republikas Satversmes 92. pantu, Iestāde norāda, ka administratīvo pārkāpumu lietas uzskatāmas par krimināllietām tādā izpratnē, ka jānodrošina kriminālprocesuālās garantijas un jāievēro nevainīguma prezumpcija. Personas nevainīgums tiek prezumēts, tādējādi ir jāpierāda personas vaina.

Atsaucoties uz Latvijas APK 9. panta pirmo daļu, norādīts, ka administratīvās atbildības pamats ir administratīvā pārkāpuma sastāvs.

[2.6] Tā kā starp pusēm pastāv strīds par saskarsmes tiesībām, abu pušu paskaidrojumi vērtējami kritiski.

Izskatot lietas materiālus, Iestāde konstatēja, ka lietā nav objektīvu pierādījumu tam, ka mātes darbībās saskatāma fiziska vardarbība, taču ir konstatējama emocionāla vardarbība, pēc kā bērns raudāja un pārdzīvoja notikušo. Iestādes ieskatā abas puses bija iesaistītas konfliktā un bērnam nodarīja emocionālus pārdzīvojumus.

Citējot Latvijas APK 244. pantu, norādīts, ka bērna interesēs ir būt pasargātam no emocionāliem satricinājumiem un pārdzīvojumiem, kas var ietekmēt viņa turpmāko attīstību. Būtisks faktors ir kaitīgās sekas. Likumdevējs ir paredzējis, ka bērna garīgā attīstība, kad viņš jebkādā veidā kļūst par vardarbības lieciniekuvai pats tiešā veidā tiek iesaistīts konfliktos, ir nopietni apdraudēta. Saskaņā ar minēto, ir pamats secināt, ka pārdzīvodams šādas situācijas klātienē, bērns emocionāli cieš.

[2.7] Citējot Latvijas APK 172.^{2} pantu, norādīts, ka administratīvais sods ir līdzeklis un tiek piemērots, lai personai, kura izdarījusi administratīvo pārkāpumu, audzinātu likuma un noteikumu ievērošanu, kā arī, lai pārkāpējs un citas personas neizdarītu jaunus pārkāpumus.

[3] Nepiekrītot Iestādes lēmumam, sūdzību iesniedza /pers. A/, lūdzot atcelt to, lietvedību izbeigt un pieaicināt lietā Ādažu novada bāriņtiesu kā nepilngadīgās meitas tiesību pārstāvi, izprasot viedokli par konkrēto lietu un citiem nozīmīgiem faktiem.

[3.1] Sūdzībā norādīts, ka Iestādes lēmums ir prettiesisks, jo nav vispusīgi, pilnīgi un objektīvi izvērtēti lietas faktiskie apstākļi un pierādījumi, kā arī nav atsauces uz administratīvā pārkāpuma sastāva pazīmju kopumu, kā rezultātā nav pamata sūdzības iesniedzēju saukt pie atbildības. Nav ievērots Latvijas APK 272. pants.

[3.2] Atsaucoties uz Latvijas APK 243. un 244. pantu, norādīts, ka administratīvās komisijas sēdē tika paskaidrota situācija, kāda pastāv starp bērna vecākiem. No lietai pievienotajā spriedumā norādītajiem apstākļiem izriet, ka bērns raudāja tēva dēļ, jo zināja, ka tēvs dusmojas, kad māte atbraukusi.

Atsaucoties uz Administratīvā procesa likuma 30. pantu, sūdzības iesniedzēja norāda, lai objektīvi noskaidrotu situāciju sakarā ar tēva atteikumu vest bērnu uz policiju sniegt viedokli, ar bāriņtiesas palīdzību bija jānoskaidro meitas viedoklis, kas netika izdarīts. Tādējādi lietā nav objektīva informācija no bērna interešu puses.

[3.3] Lietā esošie videoieraksta attēli ir apzināta tēva rīcība, lai parādītu māti negatīvā veidā, lai pamatotu savu iesniegumu policijā.

[4] Ar Rīgas pilsētas Pārdaugavas tiesas 2020. gada 31. augusta lēmumu nolemts pieņemt /pers. A/ sūdzību, noraidot lūgumu par bāriņtiesas pieaicināšanu lietā, jo meita /pers. B/ lietā nav atzīta par cietušo, kas būtu par pamatu pieaicināt bāriņtiesu nepilngadīgās pārstāvības īstenošanai Administratīvās atbildības likuma 55. panta izpratnē.

Motīvu daļa

[5] Pārbaudījusi un novērtējusi lietā esošos materiālus, tiesa atzīst, ka Iestādes lēmums ir atstājams negrozīts, bet /pers. A/ sūdzība noraidāma.

[6] Saskaņā Administratīvās atbildības likuma, kas stājās spēkā 2020. gada 1. jūlijā, 4. panta pirmo un ceturto daļu persona, kura izdarījusi administratīvo pārkāpumu, ir atbildīga par to saskaņā ar normatīvo aktu, kas ir spēkā pārkāpuma izdarīšanas laikā. Administratīvā pārkāpuma procesa kārtību nosaka tā procesuālo tiesību norma, kura ir spēkā procesuālās darbības izdarīšanas brīdī. Savukārt šā likuma Pārejas noteikumu 2. punkts noteic, ka procesuālās darbības, kas līdz šā likuma spēkā stāšanās dienai uzsāktas saskaņā ar Latvijas APK, tiek arī pabeigtas kodeksā noteiktajā kārtībā. Latvijas APK normas piemērojamas līdz attiecīgās administratīvā pārkāpuma lietvedības stadijas pabeigšanai (lietvedība iestādē, tiesā vai izpilde).

[6.1] Tādējādi tiesa atzīst, ka šīs lietas izskatīšana ir pakļauta tiesai saskaņā ar Administratīvās atbildības likuma noteikumiem. Tajā pašā laika tiesa atzīst, ka, vērtējot pamatu saukšanai pie administratīvās atbildības, apskatāmi arī Latvijas APK noteikumi, kas bija spēkā lietas izskatīšanas laikā iestādē.

[6.2] Administratīvās atbildības likuma 227. panta pirmā daļa noteic, ka tiesa, izskatījusi administratīvā pārkāpuma lietu, var pieņemt vienu no šādiem spriedumiem:

1) atstāt lēmumu negrozītu, bet sūdzību noraidīt;

2) atcelt lēmumu pilnībā vai kādā tā daļā un izbeigt administratīvā pārkāpuma lietu pilnībā vai atceltajā daļā;

3) atcelt lēmumu pilnībā vai kādā tā daļā, konstatēt personas atbildību administratīvā pārkāpuma izdarīšanā un uzlikt sodu;

4) grozīt soda mēru ietvaros, kuri paredzēti tiesību normā, kas nosaka atbildību par konstatēto administratīvo pārkāpumu.

[7] Administratīvās atbildības likuma 90. panta pirmā daļa noteic, ka pierādījumi administratīvā pārkāpuma lietā ir ziņas par faktiem, kurus administratīvā pārkāpuma procesā iesaistītās personas atbilstoši kompetencei izmanto, lai pierādītu administratīvā pārkāpuma esību vai neesību un noskaidrotu citus apstākļus, kam ir nozīme administratīvā pārkāpuma lietas pareizā izlemšanā. Savukārt minētā panta trešā daļa noteic, ka bez papildu procesuālo darbību veikšanas par pierādījumu ir uzskatāmas tās ziņas par faktiem, kuras administratīvā pārkāpuma konstatēšanas brīdī fiksējusi amatpersona, ja vien administratīvā pārkāpuma procesā netiek pierādīts pretējais.

Turklāt Administratīvās atbildības likuma 91. panta pirmā un otrā daļa noteic, ka pierādījuma ticamība ir kādas ziņas patiesuma konstatēšanas pakāpe. To, cik ticamas ir pierādīšanā izmantojamās ziņas par faktiem, izvērtē, aplūkojot visus iegūtos faktus vai ziņas par faktiem kopumā un savstarpējā sakarībā.

Atbilstoši Administratīvās atbildības likuma 92. panta noteikumiem pierādījumi ir attiecināmi uz konkrēto administratīvā pārkāpuma procesu, ja ziņas par faktiem tieši vai netieši apstiprina administratīvā pārkāpuma procesā pierādāmo apstākļu esību vai neesību, kā arī citu pierādījumu ticamību vai neticamību un izmantošanas iespējamību vai neiespējamību.

Savukārt Administratīvās atbildības likuma 94. pants noteic, ka amatpersona, augstāka amatpersona un tiesa pierādījumus novērtē pēc savas iekšējās pārliecības, kas pamatota uz vispusīgi, pilnīgi un objektīvi izpētītiem visiem administratīvā pārkāpuma lietas apstākļiem to kopumā, pēc likuma un tiesiskās apziņas.

[8] No lietas faktiskajiem apstākļiem izriet, ka 2020. gada 20. jūnijā sastādīts Protokols, kurā norādīts, ka 2020. gada 15. februārī ap plkst. 12.00-18.00 /adrese/ /pers. A/ satvēra savu meitu /pers. B/ aiz kreisās rokas, to cieši turēja un ar varu vilka lejā pa kāpnēm, kā rezultātā meita mēģināja izrauties un sastiepa roku. Kā arī /pers. A/ sarunas laikā ar bērna tēvu /pers. C/ uzvedusies agresīvi - situsi ar kulakiem, plēsusi aiz drēbēm. Meita notikuma brīdī atradusies līdzās un redzējusi notikušo. Ar savām darbībām /pers. A/ veikusi fizisku un emocionālu vardarbību pret meitu /pers. B/.

[8.1] Tādējādi /pers. A/ izdarīja Latvijas APK 172.^{2} pantā paredzēto administratīvo pārkāpumu. Protokolā /pers. A/ norādīja, ka protokolam nepiekrīt.

[8.2] Ar Iestādes lēmumu atzīts, ka /pers. A/ darbībās nav saskatāmas fiziskas vardarbības pazīmes, bet ir saskatāmas emocionālas vardarbības pazīmes, par Latvijas APK 172.^{2} panta pārkāpumu piemērots brīdinājums.

[8.3] Ievērojot to, ka ar Iestādes lēmumu atzīts, ka /pers. A/ darbībās saskatāmas emocionālās vardarbības pazīmes, bet ne fiziskas vardarbības pazīmes, kā arī sūdzības iesniedzēja sūdzībā norāda uz argumentiem attiecībā pret emocionālo vardarbību, tiesa vērtēs, vai bērna mātes darbībās saskatāmas emocionālās vardarbības pazīmes.

[9] Latvijas APK 172.^{2} pants noteic, ka par fizisku vai emocionālu vardarbību pret bērnu izsaka brīdinājumu vai uzliek naudas sodu līdz četrsimt *euro*.

[10] Latvijas APK 248. panta pirmā daļa noteic, ka protokolā par administratīvo pārkāpumu norāda protokola sastādīšanas laiku un vietu, protokola sastādītāja vārdu, uzvārdu, institūciju, kuru viņš pārstāv, amatu; ziņas par pārkāpēja personu; administratīvā pārkāpuma izdarīšanas vietu, laiku, pārkāpuma būtību, normatīvo aktu un normu, kas paredz atbildību par šo pārkāpumu; citas ziņas, kas nepieciešamas lietas izlemšanai. [..]

Atbilstoši Latvijas APK 9. panta pirmajai daļai par administratīvo pārkāpumu atzīstama prettiesiska, vainojama (ar nodomu vai aiz neuzmanības izdarīta) darbība vai bezdarbība, kura apdraud valsts vai sabiedrisko kārtību, īpašumu, pilsoņu tiesības un brīvības vai noteikto pārvaldes kārtību un par kuru likumā paredzēta administratīvā atbildība.

Latvijas APK 243. panta pirmā daļa paredz, ka pierādījumi administratīvā pārkāpuma lietā ir jebkuras šajā kodeksā paredzētajā kārtībā iegūtas un noteiktā procesuālajā formā nostiprinātas ziņas par faktiem, kurus administratīvā pārkāpuma lietvedībā iesaistītās personas savas kompetences ietvaros izmanto, lai pierādītu administratīvā pārkāpuma esamību vai neesamību un noskaidrotu citus apstākļus, kam ir nozīme lietas pareizā izlemšanā. Turklāt minētā panta ceturtā daļa noteic, ja vien administratīvā pārkāpuma lietvedībā netiek pierādīts pretējais, bez papildu procesuālo darbību veikšanas par pierādījumu uzskatāmas ziņas par faktiem, kuras administratīvā pārkāpuma konstatēšanas brīdī administratīvā pārkāpuma protokolā fiksējusi amatpersona.

Turklāt Latvijas APK 244. pants paredz, ka institūcija (amatpersona) pierādījumus novērtē pēc savas iekšējās pārliecības, kas pamatota uz vispusīgi, pilnīgi un objektīvi izpētītiem visiem lietas apstākļiem to kopumā, pēc likuma un tiesiskās apziņas.

Administratīvā pārkāpuma protokols ir dokuments, kurā kompetenta amatpersona rakstveidā fiksē kādas personas prettiesiskas darbības, par

kurām paredzēta administratīvā atbildība. Šis dokuments kā sākotnēja apsūdzība ir pamats turpmākai lietvedībai administratīvā pārkāpuma lietā. Līdz ar to, no vienas puses, institūcija, kuras kompetencē ir pieņemt lēmumu lietā, izvērtē, vai persona par protokolā fiksētajām darbībām ir saucama pie administratīvās atbildības. Savukārt, no otras puses, personai, par kuras darbībām protokols sastādīts, ir iespēja pienācīgi īstenot procesuālās garantijas savai aizstāvībai sakarā ar protokolā norādīto pārkāpumu (piemēram, sagatavot savus argumentus, iesniegt pierādījumus). Līdz ar to lēmums administratīvā pārkāpuma lietā būtu jāpieņem par tiem faktiem, kas norādīti protokolā – jaunu faktu norādīšana lēmumā varētu pārkāpt personas procesuālās tiesības (sk. plašāk *Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2007. gada 25. aprīļa spriedumu lietā Nr. SKA-157/2007*).

Tiesa atzīst, ka administratīvās atbildības pamats ir administratīvā pārkāpuma sastāvs, kas jākonstatē personas nodarījumā. Tātad, pārkāpums var tikt uzskatīts par administratīvo pārkāpumu, ja konstatē konkrētu objektīvo un subjektīvo pazīmju kopumu. Objekts ir tas, pret ko ir vērsts administratīvais pārkāpums, objektīvā puse raksturo kā izdarīts administratīvais pārkāpums, subjekts ir persona, kas izdarījusi administratīvo pārkāpumu, subjektīvā puse ir vainojama darbība (sk. *plašāk Augstākās tiesas 2006. gada 22. decembra spriedumu lietā Nr. SKA-571/2006, 2008. gada 26. maija spriedumu lietā Nr. 252/2008*).

No minētā secināms, ka administratīvā pārkāpuma protokols ir dokuments, kurā kompetenta amatpersona rakstveidā fiksē kādas personas prettiesiskas darbības. Faktiski šī amatpersona atzīst, ka ar protokolā konstatētajām darbībām persona ir izdarījusi pārkāpumu, par kuru paredzēta administratīvā atbildība. Šis dokuments, kā sākotnēja apsūdzība, ir pamats turpmākai lietvedībai administratīvā pārkāpuma lietā.

Judikatūrā ir nostiprinājusies atziņa par to, ka administratīvā pārkāpuma protokolam ir divējāda daba. Pirmkārt, tas ir dokuments, kurā tiek fiksētas procesuālās darbības, norādītas lietas izlemšanai nepieciešamās ziņas saskaņā ar Latvijas APK 246. un 248. pantu, kā arī ar protokolu tiek uzsākta lietvedība administratīvā pārkāpuma lietā. Otrkārt, protokols atbilstoši Latvijas APK 243. pantam ir vērtējams arī kā pierādīšanas līdzeklis, kas ietver ziņas par faktiem, kas apliecina pārkāpuma esamību. Tātad administratīvā pārkāpuma protokols ir galvenais dokuments, kurā fiksē ziņas par izdarīto pārkāpumu un kuram ir pierādījuma nozīme lietā.

Latvijas APK 7. panta pirmā un otrā daļa noteic, ka nevienam nevar piemērot ietekmēšanas līdzekli par administratīvo pārkāpumu citādi kā uz likuma pamata un likumā noteiktajā kārtībā. Lietvedība par administratīvajiem pārkāpumiem veicama, stingri ievērojot likumību.

[10.1] Lietas materiālos atrodas /pers. C/ 2020. gada 15. februāra iesniegums Valsts policijas Rīgas reģiona pārvaldes Saulkrastu iecirkņa priekšniekam, kurā norādīts, ka 2020. gada 15. februārī meitas māte ieradās, lai tiktos ar meitu, kura līdz doties atteicās. Pēc brīža māte klauvēja pie durvīm un vēlējās parunāt ar meitu, kura izgāja kāpņu telpā, lai sarunātos ar māti. Tā kā meita atteicās doties līdz, māte meitu ar varu vilka prom, kā rezultātā meita satraucās un klauvēja pie durvīm, lai tiktu ielaista. Kad tika atvērtas durvis, bērna māte lauzās iekšā, saplēšot bērna tēva virsjaku un sabojājot telefona ekrānu, jo ar to tika veikts videoieraksts. Uzskata, ka māte rīkojās cietsirdīgi un vardarbīgi, lūdz saukt māti pie atbildības. Ja nepieciešams, var tikt iesniegts videoieraksts.

[10.2] No 2020. gada 10. maija /pers. C/ iesnieguma Valsts policijas Rīgas reģiona pārvaldes Saulkrastu iecirknim izriet, ka 2020. gada 15. februārī /pers. A/ ieradās pie mājas /adrese/ sakarā ar tiesas noteikto saskarsmes tiesību izpildi. Bērns sākumā tikās ar māti pie transportlīdzekļa, bet tā kā tika ievērots, ka māte bērnu nesagaida un nesamīļo, bet runā caur durvīm, nolēma notiekošo ierakstīt videoierakstā. Kad meita atgriezās dzīvoklī, māte telefoniski lūdza nodrošināt saskarsmi. Tā kā māte iekļuva kāpņu telpā, ar meitu tikās tur. Pēc brīža dzirdēja klauvējienu pie durvīm, skatoties caur durvīm, redzēja, ka māte bērnam izgriezusi roku un ar varu velk lejā pa kāpnēm, bet meita pretojas. Pirms durvju atvēršanas jautāja, vai meita beigusi sarunu, uz ko tika atbildēts apstiprinoši. Atverot durvis, redzēja, ka māte bērnu satvērusi aiz rokas, mēģina roku izgriezt, bet bērns mēģina atbrīvoties. Tika atsākts videoieraksts, zinot, ka tēvs tiek vainots skandālu rīkošanā. Ieraugot, ka tiek veikts videoieraksts, bērna māte iebilda, metās virsū sist, plēst aiz drēbēm, izrāva telefonu, kas nokrita. Kad izdevās aizvērt durvis, meita nobijās un paslēpās istabā, kā rezultātā bērnam bija radīts smags stress un sastiepta roka.

[10.3] No 2020. gada 8. maija Tiesu eksperta /pers. U/ Eksperta izziņas par tiesu ekspertīzes veikšanu izriet, ka /pers. C/ ekspertam izteica lūgumu veikt videoieraksta pārbaudi, uzdodot ekspertam vairākus jautājumus, tajā skaitā, vai pētītamie videoieraksti nav montēti vai falsificēti. Slēdzienā norādīts, ka videoieraksti nav montēti vai falsificēti, bet tajos fiksēto notikumu aprakstu, sarunu saturu un būtiskāko darbību kadru attēlus jāskata izziņas izpētes daļā.

[10.4] Lietas materiāliem pievienots Valsts policijas Rīgas reģiona pārvaldes Saulkrastu iecirkņa Kārtības policijas nodaļas inspektora ziņojums, kurā norādīts, ka sakarā ar nepilngadīgā paskaidrojumu sniegšanu, tēvs /pers. C/ informēja, ka nevedīs savu meitu uz paskaidrojumu sniegšanu policijas iecirknī.

[10.5] Lietas materiāliem pievienots videoieraksts „*WhatsApp Video 2020-05-07 at 16.38.51.mp4*", kurā redzams, ka uz ielas atrodas transportlīdzeklis un pie tā atrodas bērns, kas veic komunikāciju ar transportlīdzeklī esošu personu, līdz dodas prom no transportlīdzekļa.

Tāpat lietas materiāliem pievienots videoieraksts „*WhatsApp Video 2020-05-07 at 16.42.42.mp4*". Sākotnēji kamera vērsta pret dzīvokļa durvīm, dzirdams, ka aiz durvīm notiek saruna. Tiek klauvēts pa durvīm. Tēvs jautā, vai pabeigta saruna ar māti, bērns aiz durvīm atbild, ka jā. Tiek atslēgtas dzīvokļa durvis, aiz kurām redzams, ka māte ir satvērusi bērna roku, bet bērns ar otru roku cenšas to no satvēriena atsvabināt. Sākotnēji māte tam pretojas, līdz bērnu atlaiž un jautā bērna tēvam, kāpēc tiek filmēta, vai var ar bērnu runāt bez tēva ietekmes. Māte atbild, ka bērns sarunu nebeidza. Fonā dzirdamas bērna raudas. Pēc tam mātes roka strauji tuvojas kamerai, līdz vairākas sekundes kamerā attēls ir neskaidrs, kas liecina par iespējamu grūstīšanos starp bērna vecākiem. Videoieraksta beigās redzams, ka tēvs aizslēdz dzīvokļa durvis.

[10.6] No /pers. A/ 2020. gada 20. jūnija paskaidrojuma Valsts policijas Rīgas reģiona pārvaldes Saulkrastu iecirkņa priekšniekam izriet, ka bērna tēva iesniegumā paustajai informācijai nepiekrīt, bērnu nav raustījusi vai griezusi rokas. Tikšanās reizēs tēvs noskaņo meitu pret māti un nenodrošina saskarsmi. Meita kliedz, nepamatoti raud, skrien prom, uzvedas neadekvāti. Zinot to, ka tēvam nepatīk, ka māte brauc pie meitas, viņa jūtas atbildīga par tēva emocionālo labsajūtu un vēlas pārtraukt tikšanos, lai tēvs nedusmotos. Kāpņu telpā māte runāja ar meitu un aicināja iet pastaigāties, bet tēvs klausījās aiz durvīm un gatavojās filmēt. Lūdza meitai iedot rokas, lai izietu ārā, bet tajā brīdī izsteidzās tēvs un sāka grūstīt, tāpēc, lai nenokristu pa kāpnēm, pieķērās pie viņa jakas. Bērns to redzēja, taču konflikta izraisītājs ir tēvs. Vienmēr saskarsmes laikā filmē, lai tiesai sniegtu savu redzējumu. Mātei ir vislabākie nodomi attiecībā pret meitu. Videoieraksts jāvērtē kritiski, jo nav pilns situācijas atspoguļojums, bērns rīkojas tā, kā noteicis tēvs, kurš vienmēr strīdā iesaista bērnu. Lūdz vērtēt arī pielikumā pievienoto tiesas spriedumu.

[10.7] Lietas materiāliem pievienots Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 2020. gada 23. marta spriedums, ar kuru izskatīta /pers. A/ prasība pret /pers. C/ par bērna dzīvesvietas noteikšanu un saskarsmes kārtības noteikšanu un /pers. C/ prasība pret /pers. A/ par bērna dzīvesvietas noteikšanu.

Tāpat pievienots Augstākās tiesas Senāta 2020. gada 18. jūnija rīcības sēdes lēmums par atteikšanos ierosināt kasācijas tiesvedību.

[11] Latvijas APK 243. panta piektā daļa paredz, ka faktus, kurus saskaņā ar likumu var pierādīt tikai ar noteiktiem pierādīšanas līdzekļiem, nevar nodibināt ne ar kādiem citiem pierādīšanas līdzekļiem, savukārt Latvijas APK neparedz, ka administratīvo pārkāpumu lietās, kurās pie atbildības persona tiek saukta pēc Latvijas APK 172.^{2} panta, kā obligāts pierādījums ir nepieciešams bērna viedoklis. Tā kā bērns administratīvā pārkāpuma lietas ietvaros netika atzīts par cietušo, jo lietā atbilstoši Latvijas APK 261. panta noteikumiem šāds lūgums netika izteikts, nav pamata piesaistīt bāriņtiesu kā

nepilngadīgās personas pārstāvi. Uz minēto tiesa norādīja arī 2020. gada 31. augusta lēmumā par lietas ierosināšanu.

Lai konstatētu Latvijas APK 172.^{2} panta pārkāpumu, nav nepieciešams noskaidrot bērna viedokli vai iesaistīt viņu administratīvā pārkāpumā, jo nav nepieciešams pierādīt, ka bērns konkrētās darbības uzskata par vardarbību pret sevi, jo nespēj šādu viedokli paust. Pārkāpums konstatējams ir pie administratīvās atbildības saucamās personas darbībās, neatkarīgi no bērna viedokļa par to.

Tāpat, tiesa iepazinās ar Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 2020. gada 23. marta spriedumu lietā Nr. C3388417. Sprieduma 19.3. punktā tiesa secinājusi, ka bērns laika posmā no 2016. gada 10. maija līdz 2019. gada 2. februārim ticis pakļauts piecpadsmit dažādiem izmeklējumiem. Tādējādi atkārtota bērna pakļaušana iztaujāšanai, lai iegūtu papildus pierādījumus abu vecāku strīdā, atstās negatīvu ietekmi uz bērna psiholoģisko stāvokli.

[12] Latvijas APK 243. panta devītā daļa noteic, ka pierādījumi ir attiecināmi uz konkrēto administratīvā pārkāpuma lietu, ja ziņas par faktiem tieši vai netieši apstiprina administratīvā pārkāpuma lietvedībā pierādāmo apstākļu esamību vai neesamību, kā arī citu pierādījumu ticamību vai neticamību, izmantošanas iespējamību vai neiespējamību.

Līdz ar to lietā pieļaujami tikai uz lietu attiecināmi pierādījumi.

Attiecībā uz Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 2020. gada 23. marta spriedumu lietā Nr. C3388417 norādāms, ka tas lietā izmantojams tikai tādā mērā, lai konstatētu to, ka konfliktējošas attiecības starp vecākiem, kurās tieši tiek iesaistīts bērns un izmantots viena vecāka mērķa sasniegšanai pret otru, ir ilgstošas. No šī sprieduma izriet, ka konflikts bērnu ir negatīvi ietekmējis, negatīvi izmainot psiholoģisko stāvokli un uzvedību.

Tādējādi tiesa atzīst, ka, lai gan spriedumā atzīsts, ka māte spēj nodrošināt bērnam pilnvērtīgu audzināšanu, bet tēvs tikšanās laikā mākslīgi radījis situācijas, lai pasliktinātu bērna saikni ar māti, /pers. A/ vajadzēja apzināties, ka tikšanās laikā ar bērnu viņai bija jāievēro īpaša piesardzība, lai izvairītos no konflikta un ar bērnu komunicētu ar citu pieeju. Rīgas apgabaltiesas spriedumā arī ir noteikts, ka jebkurš vecāku strīds un negatīva uzvedība bērna klātbūtnē ietekmē bērna viedokli.

Savukārt tam, kurš konfliktu izraisījis, šajā gadījumā nav nozīmes, jo lietā tiek vērtētas tieši mātes darbības attiecībā pret meitu, un tieši, vai mātes darbībās saskatāmas emocionālās vardarbības pazīmes, neskatoties vai starp vecākiem pastāv tiesisks strīds vai nē. Tiesa norāda, ka strīdi par saskarsmes īstenošu ir jārisina likumā noteiktajā kārtībā, nevis bērna klātbūtnē, realizējot vecāku konfliktu, kas bērnam rada emocionālus pārdzīvojumus, tādējādi īstenojot pret bērnu emocionālo vardarbību.

[12.1] Tiesa uzsver, ka atbilstoši Bērnu tiesību aizsardzības likuma 6. panta pirmās daļas noteikumiem tiesiskajās attiecībās, kas skar bērnu, bērna tiesības un intereses ir prioritāras. Tas nozīmē, ka apstākļos, ja bērna vecāki savus savstarpējos strīdus un pušu starpā pastāvošās attiecības nevēlas vai nemāk risināt normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā, komunikācijai un rīcībai bērna vecāku starpā jābūt tādai, lai tiktu ievērotas bērna tiesības un intereses. Ar minēto būtu jāsaprot arī apstāklis, ka bērna vecāku rīcība (arī attiecībā vienam pret otru) nevar būt tāda, kas bērnam var radīt jebkāda veida pārdzīvojumus. Nepieļaujama ir arī bērna iesaistīšana jebkāda veida fiziskā vardarbībā nedz vecākiem savā starpā, nedz arī pret bērnu.

[13] Attiecībā uz norādītajiem videoieraksta attēliem tiesa norāda, ka konkrētos attēlus ir izvēlējies tiesu eksperts, sastādot eksperta izziņu, nevis konkrēti bērna tēvs. Tāpat neatkarīgi no izvēlētajiem fotoattēliem, lietas materiāliem ir pievienoti videoieraksti pilnā apmērā, ar kuriem tiesa iepazinās. Turklāt lietā tiek vērtētas mātes darbības kopumā, nevis konkrēti attēli.

[14] Sūdzībā norādīts, ka Iestādes lēmumā nav konkrētas atsauces uz objektīvo un subjektīvo pazīmju kopumu, tātad nav pamata saukt pie administratīvās atbildības.

[14.1] Latvijas APK 274. pants noteic, ka lēmumā norāda: 1) tās institūcijas nosaukumu (amatpersonas vārdu, uzvārdu, amatu), kura pieņēmusi lēmumu; 2) koleģiālās institūcijas sastāvu, ja lietu izskatījusi koleģiālā institūcija; 3) lēmuma numuru; 4) lietas izskatīšanas datumu; 5) ziņas par personu, kuru sauc pie administratīvās atbildības, un šīs personas pārstāvi vai aizstāvi; 6) faktisko un tiesisko apstākļu konstatējumu (norāda pierādījumus, uz kuriem pamatoti secinājumi, un argumentus, uz kuru pamata pierādījumi noraidīti); 7) lietas izskatīšanā konstatētos apstākļus, kuri mīkstina vai pastiprina atbildību par administratīvo pārkāpumu; 8) protokola par administratīvo pārkāpumu numuru, izņemot gadījumus, kad administratīvā pārkāpuma protokolu nesastāda; 9) normatīvo aktu, kas paredz atbildību par attiecīgo administratīvo pārkāpumu (norādot arī normatīvā akta pantu, tā daļu, punktu vai apakšpunktu); 10) lietā pieņemto lēmumu; 11) norādi, kur un kādā termiņā šo lēmumu var pārsūdzēt; 12) pamatojoties uz izdevumus apliecinošiem dokumentiem, norāda ar alkohola koncentrācijas, narkotisko vai citu apreibinošo vielu iespaida konstatēšanai veiktajām pārbaudēm saistīto izdevumu apmēru un to atlīdzināšanas pienākumu, ja persona ir atzīta par vainīgu administratīvā pārkāpuma izdarīšanā; 13) turpmāko rīcību ar izņemtajām mantām, dokumentiem, kā arī ar iemaksāto garantijas naudu.

No tā izriet, ka lēmumā kā obligāts priekšnosacījums nav noteikts norādīt konkrēti administratīvā pārkāpuma objektu, objektīvo pusi, subjektu un subjektīvo pusi. Minētais ir izvērtējams ar visiem lietas materiālos esošajiem pierādījumiem kopsakarā ar lietas faktiskajiem apstākļiem. Līdz ar to, konkrēti neuzsverot administratīvā pārkāpuma sastāva elementus, nevar būt pamats Iestādes lēmuma atcelšanai.

[14.2] Iestādes lēmumā norādīts, ka vecāku konflikts bērnam nodarīja emocionālus pārdzīvojumus, bet bērna interesēs ir būt pasargātam no šādiem pārdzīvojumiem. Līdz ar to Iestādē norādījusi, kādas personas darbības veido administratīvā pārkāpuma sastāvu.

[15] Attiecībā uz to, ka lietas izskatīšanas laikā nav ievērots Latvijas APK 244. pants, lieta nav izskatīta vispusīgi, pilnīgi un objektīvi, tiesa norāda turpmāko.

[15.1] Policijas amatpersona izvērtē saņemtās ziņas, iegūst pierādījumus, sastāda administratīvā pārkāpuma protokolu, kurš šajā gadījumā kopā ar lietas materiāliem tiek nosūtīts pašvaldības administratīvajai komisijai, kura pieņem lēmumu, vai pastāv pamats saukt pie atbildības administratīvā pārkāpuma protokolā norādīto personu par tajā norādītajiem apsvērumiem. Apstāklim, ka tēvs vērsies ar iesniegumu pret māti, vēloties sev panākt vēlamu rezultātu, nav nozīmes, ja mātes darbībās konstatējama emocionālā vardarbība pret bērnu.

Tāpat šīs lietas izskatīšanā nav izšķirošas nozīmes tam, kādos apstākļos norisinās meitas saskarsme ar māti un kāda ir vecāku savstarpējā komunikācija, kā arī tēva darbības attiecībā pret meitu, jo lieta tiek skatīta tikai tādā apmērā, kādā sūdzības iesniedzēja ir saukta pie atbildības pēc Latvijas APK 172.^{2} panta.

Tiesa norāda, ka ir nošķirama administratīvā pārkāpuma lieta par mātes emocionālo vardarbību pret meitu no civillietas apstākļiem.

Tajā pašā laikā tiesa vēlreiz uzsver, ka jāņem vērā sprieduma 12.1. punktā norādītais.

[15.2] Latvijas APK 240. pants noteic, ka administratīvo pārkāpumu lietas tiek izskatītas, ievērojot principu, ka visas personas ir vienlīdzīgas likuma un institūcijas, kas izskata lietu, priekšā neatkarīgi no viņu izcelšanās, sociālā un mantiskā stāvokļa, rases un nacionālās piederības, dzimuma, izglītības, valodas, attieksmes pret reliģiju, nodarbošanās veida un rakstura, dzīvesvietas un citiem apstākļiem.

Sūdzības iesniedzēja nav norādījusi uz konkrētiem un pamatotiem apstākļiem, kāpēc policijas darbinieki vai Iestādes Administratīvās komisijas locekļi būtu kādā mērā ieinteresēti saukt sūdzības iesniedzēju pie atbildības, vai pret viņu tika pieļauta nevienlīdzīga attieksme.

Tādējādi šis sūdzības iesniedzējas arguments uzskatāms par nepamatotu.

[16] Tiesa, izvērtējot lietas materiālus kopumā, atzīst, ka /pers. A/ izdarīja Latvijas APK 172.^{2} pantā paredzēto administratīvo pārkāpumu un pamatoti saukta pie administratīvās atbildības.

[16.1] Bērnu tiesību aizsardzības likuma 1. panta 12. punkts noteic, ka emocionāla vardarbība ir bērna pašcieņas aizskaršana vai psiholoģiska ietekmēšana (draudot viņam, lamājot, pazemojot viņu, bērna klātbūtnē vardarbīgi izturoties pret viņa tuvinieku vai citādi kaitējot viņa emocionālajai attīstībai).

No minētās tiesību normas redzams, ka likumdevējs par emocionālu vardarbību atzinis bērna pašcieņas aizskaršanu vai psiholoģisku ietekmēšanu, turklāt devis uzskaitījumu tam, kā bērna pašcieņas aizskaršana vai psiholoģiska ietekmēšana var izpausties. Vienlaikus tiesa uzsver, ka šo izpausmju uzskaitījums nav izsmeļošs, proti, kaitēt bērna emocionālai attīstībai var ne tikai draudot, lamājot vai pazemojot bērnu, bērna pašcieņas aizskaršana vai psiholoģiska ietekmēšana var izpausties arī citādi. Līdz ar to katrā konkrētā gadījumā jākonstatē pie atbildības saucamās personas darbības un rūpīgi jāizvērtē, vai ar konkrētām darbībām ir aizskarta bērna pašcieņa, vai ir notikusi psiholoģiska ietekmēšana.

[16.2] Ar lietas materiāliem, t. sk., sūdzības iesniedzējas paskaidrojumiem pierādīts, ka saskarsmes laikā starp vecākiem bērna klātbūtnē izraisījās konflikts, kurš tika risināts bērna klātbūtnē veidā, kas nav pieļaujams un ir atzīstams par emocionālu vardarbību pret bērnu.

Bērna pārdzīvojumi ir emocionāli traumējoši un neapstrīdami rada kaitīgas sekas bērna garīgajai attīstībai, rada bērnam bailes, trauksmi, nedrošību. Bērnam tiek nodots attiecību modelis, ko viņš tiecas atkārtot saskarsmē ar citiem, kas rada ievērojamu risku, ka bērns būs vardarbīgs saskarsmē ar citiem, nākotnē pieļaus vardarbību pret sevi, viņam būs grūtāk veidot tuvas attiecības.

[16.3] Tiesas ieskatā emocionālās vardarbības noliegšana ir sūdzības iesniedzējas izvēlēta aizstāvības pozīcija nolūkā izvairīties no administratīvās atbildības par pārkāpumu.

Tiesa nekonstatē šaubas, kas būtu tulkojamas par labu sūdzības iesniedzējai.

Iestādes lēmumā tika ņemti vērā visi lietā esošie uz lietu attiecināmie pierādījumi kopsakarā, t. sk., /pers. A/ paskaidrojumi, kuri vērtēti kopumā un savstarpējā sakarībā, nevienam no pierādījumiem nepiešķirot augstāku ticamības pakāpi, kā citam.

[17] Fakts, ka persona, kas ir saukta pie administratīvās atbildības pauž atšķirīgu viedokli un nonāk pie citiem secinājumiem, pats par sevi nevar kalpot par pamatu, lai atceltu pirmās instances tiesas spriedumu (sk. *Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2016. gada 4. aprīļa spriedumu lietā Nr. 104AA-0367-16/28*).

[18] Latvijas APK 22. pants noteic, ka administratīvais sods ir atbildības līdzeklis un tiek piemērots, lai personu, kura izdarījusi administratīvo pārkāpumu, audzinātu likumu ievērošanas un sadzīves noteikumu cienīšanas garā, kā arī lai tiklab tiesību pārkāpējs, kā citas personas neizdarītu jaunus pārkāpumus. Turklāt Latvijas APK 32. panta otrās daļas noteikumi paredz, ka, uzliekot sodu, ņem vērā izdarītā pārkāpuma raksturu, pārkāpēja personību, viņa vainas pakāpi, mantisko stāvokli, atbildību mīkstinošos un pastiprinošos apstākļus.

Savukārt Latvijas APK 32. panta otrā daļa noteic, ka, uzliekot sodu, ņem vērā izdarītā pārkāpuma raksturu, pārkāpēja personību, viņa vainas pakāpi, mantisko stāvokli, atbildību mīkstinošos un pastiprinošos apstākļus.

[18.1] Latvijas APK 172.^{2} panta pirmās daļas sankcija fiziskajām personām paredz brīdinājumu vai naudas sodu četrsimt *euro*.

[18.2] No lietas materiāliem izriet, ka /pers. A/ piemērots brīdinājums.

[18.3] Administratīvās atbildības likuma Pārejas noteikumu 1. punkts noteic, ka ar šā likuma spēkā stāšanos spēku zaudē Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodekss.

Administratīvās atbildības likuma 4. panta otrā daļa noteic, ka normatīvajam aktam, kas atzīst administratīvo pārkāpumu par nesodāmu, mīkstina sodu vai ir citādi labvēlīgs personai, ja vien attiecīgajā likumā nav noteikts citādi, ir atpakaļejošs spēks, proti, tas attiecas uz pārkāpumiem, kas izdarīti pirms attiecīgā normatīvā akta spēkā stāšanās dienas.

Bērnu tiesību aizsardzības likuma 81. pants noteic, ka par fizisku vai emocionālu vardarbību pret bērnu piemēro brīdinājumu vai naudas sodu līdz simt četrdesmit naudas soda vienībām.

Saskaņā ar Administratīvās atbildības likuma 16. panta otro daļu viena naudas soda vienība ir pieci *euro*. Līdz ar minēto par Bērnu tiesību aizsardzības likuma 81. pantā noteikto pārkāpumu izdarīšanu piemērojams brīdinājums vai naudas sods līdz 700 *euro*.

Tādējādi /pers. A/ sods piemērojams saskaņā ar Latvijas APK noteikumiem, jo Bērnu tiesību aizsardzības likuma 81. pantā paredzētais regulējums nav labvēlīgāks /pers. A/, kas būtu par pamatu piemērot Administratīvās atbildības likuma 4. panta otrās daļas noteikumus.

[18.4] Lietas izskatīšanā Iestādē netika konstatēti atbildību mīkstinoši un/vai pastiprinoši apstākļi, bet, ņemot vērā pārkāpuma raksturu un mērķi atturēt personu no turpmākiem līdzīga veida pārkāpumiem, /pers. A/ piemērots brīdinājums. Ievērojot pārkāpuma apstākļus, raksturu, kā arī Latvijas APK 22. pantā paredzēto mērķi, tiesa atzīst, ka piemērotais sods ir atbilstošs pārkāpuma faktiskajiem apstākļiem un atbilst sankcijā norādītajam minimālajam soda apmēram.

[19] Augstākās tiesas Administratīvo lietu departaments, atsaucoties uz Eiropas Cilvēktiesību tiesas atziņām, vairākkārt savos nolēmumos norādījis, ka no Eiropas Cilvēka tiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas 6. panta izriet tiesas pienākums argumentēt spriedumus, bet tas nav jāsaprot kā prasība detalizēti atbildēt uz jebkuru argumentu. Tiesai ir jāuzklausa argumenti, bet nav pienākums detalizēti atrunāt jebkuru iesniegumu vai atbildēt uz jebkuru paskaidrojumu. Tiesai ir atļauts izvērtēt argumentus, kurus tā uzskata par nozīmīgiem no tiesību viedokļa (sk. *Senāta 2010. gada 11. marta sprieduma lietā Nr. SKA-66/2010 14. punktu, 2012. gada 21. februāra rīcības sēdes lēmuma lietā Nr. SKA-186/2012 10. punktu, 2013. gada 1. jūlija rīcības sēdes lēmuma lietā Nr. SKA-584/2013 10. punktu*).

[20] Apkopojot visu iepriekš minēto, tiesa atzīst, ka šajā lietā pierādīts administratīvā pārkāpuma sastāvs, par kura izdarīšanu paredzēta atbildība Latvijas APK 172.^{2} panta pirmajā daļā.

[21] Ievērojot minēto, tiesa atzīst, ka /pers. A/ pamatoti saukta pie administratīvās atbildības par Latvijas APK 172.^{2} panta pirmajā daļā paredzētā pārkāpuma izdarīšanu, piemērojot brīdinājumu, kas atbilst Latvijas APK 22. pantā noteiktajam mērķim. Savukārt /pers. A/norādītie apsvērumi nevar būt par pamatu Iestādes lēmuma atcelšanai.

Rezolutīvā daļa

Ievērojot minēto un pamatojoties uz Administratīvās atbildības likuma 227. panta pirmās daļas 1. punktu, tiesa

nosprieda

/pers. A/, personas kods /personas kods/, sūdzību noraidīt, bet Ādažu novada domes Administratīvās komisijas 2020. gada 27. jūlija lēmumu Nr. B68-16/25 atstāt negrozītu.

Spriedumu var pārsūdzēt Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijā 10 darba dienu laikā no sprieduma paziņošanas dienas, iesniedzot apelācijas sūdzību Rīgas pilsētas Pārdaugavas tiesā.

Tiesnesis Viktors Makucevičs